

NAVODILA ZA VARNO VZLETANJE IN PRISTAJANJE ZRAKOPLOVOV

LETALIŠČE LESCE

LJBL

Verzija:	Rev. 01
Datum:	30.1.2025
Veljavnost:	Od 15.5.2025

Vsebina

1.	Splošni podatki o letališču	3
2.	SKICA LETALIŠČA.....	9
3.	Uporaba radijske postaje na kanalu 122,505.....	10
4.	Standardni šolski krog in postopki na območju aerodroma.....	10
4.1	Pristajalni/odletni manever	10
4.2	Vstopne točk za ATZ LJBL.....	13
4.3	Višine v šolskem krogu.....	15
4.4	Nevarnosti v šolskem krogu.....	15
4.5	Posebni manevri	15
4.6	Izredni postopki	15
5.	Letalske aktivnosti in promet	17
5.1	Koordinacija prometa v ATZ (naloge in pooblastila koordinatorja).....	17
5.2	Operacije zrakoplovov splošnega letalstva.....	18
5.3	Operacije jadralnih letal	19
5.4	Operacije helikopterjev	22
5.5	Operacije balonov in zračnih ladij	22
5.6	Operacije ultralahkih letalnih naprav	22
5.7	Aktivnosti jadralnih padalcev	22
5.8	Aktivnosti padalcev.....	23
5.9	Aktivnosti usposabljanja	24
5.10	Aktivnosti brezpilotnih zrakoplovov in letalskih modelov.....	24
5.11	Vožnja letal po manevrskih površinah.....	25
5.12	Gibanje vozil in ljudi po manevrskih površinah	25
5.13	Parkiranje zrakoplovov	26

I. Spisek revizij

Datum	Izdaja	Revizija	Razlog spremembe
30.1.2025	1	00	Prva izdaja

II. Spisek veljavnih strani

Št. strani	Revizija	Datum
1		
2		
3		
4		
6		

III. Odobritev dokumenta

Pripravi in pregledal	Ime in Priimek	Datum	Podpis
Pripravi	Miha Svetina	30.1.2025	
Pregledal	Strokovni svet AK ALC	07.05.2025	
Pregledala in odobrila	Alenka Langus	07.05.2025	

IV. Prejemniki dokumenta

Zap. Št.	Ime in priimek	Prejemnik	Način dostave
1.	Miha Svetina	RO ALC Lesce	Original
2.		AK ALC Lesce	Kopija
3.		FlyCom Aviation	Kopija
4.		Jus Security	Kopija
5.		Aeroservice Meze	Kopija
6.		CAA	Kopija

1. Splošni podatki o letališču

Letališče Lesce je v celoti v lasti Občine Radovljica. Upravlja ga Občina Radovljica, Režijski Obrat. Celoten kompleks je prvenstveno namenjen športnemu letenju, razvoju letalskega turizma in športa. Režijski obrat skrbi za varnost, rednost in nemotenost letalskega prometa.

Ta navodila so prvenstveno namenjena vsem uporabnikom letališča za varno izvajanje letalskih operacij.

Pogodbeni uporabniki letališča Lesce in organizacije, ki svoje letalske dejavnosti izvajajo na letališču Lesce in imajo z upravljavcem letališča sklenjeno pogodbo. Za njih PPR ni potreben, letališče uporabljajo v skladu z svojimi operativnimi priročniki, vendar samo za svoje operacije, lahko tudi ko na letališču ni upravljalca letališča ali koordinatorja prometa. Aeroklub ALC sodeluje pri upravljanju in vzdrževanju letališča.

Zemljepisni in administrativni podatki	
Ime letališča	LESCE
ICAO oznaka letališča	LJBL
ICAO referenčna koda asfaltne steze	2B
ICAO referenčna koda travnate steze	1B
Lokalna frekvenca	CH 122,505
ARP koordinata na letališču	46°21'22.72"N 14°10'28.03"E
Smer in razdalja od mesta	Lesce 1 km (zahodno)
Nadmorska višina / Referenčna temperatura	504,01 m / 25°C

Magnetne smeri in deklinacija					
VPS - oznaka	value true track	declantion	magnetic track	magnetic track INT	drift 2025
14	143,79	4,57	139,22	139	-1
32	323,8	4,57	319,23	319	-1

Naslov	Režijski obrat Letališče Lesce Begunjska cesta 10 SI-4248 Lesce Slovenija
Telefon	+386 4 53 20 100
e-pošta	info@lesce-airport.si
Spletna stran	www.lesce-airport.si
Tip dovoljenja IFR/VFR	VFR
Obratovalni čas	V primeru, da je letališče odprto, je vzletanje in pristajanje možno 30 minut pred sončnim vzhodom in 30 minut po sončnem zahodu (znotraj svetlega dela dneva), vendar z omejitvami pred 8. in po 20. uri LT. Izjema so pristanki jadralnih letal med 20:00 in koncem

	svetlega dela dneva. Druge izjeme so možne samo ob predhodni odobritvi.
PPR	Na letališču je potrebna predhodna najava PPR min.2uri pred prihodom kontaktirati odgovorno osebo upravljalca letališča prek telefona. Ali vsaj 24ur prej preko e-pošte.
Carina in imigracija	NiL
Zdravstvena in sanitarna služba	NiL
ATS (ARO)	Letališče Ljubljana +386 4 204 04 20
AIS Služba letalskih informacij	NiL
Meteorološka služba	Letališče Ljubljana +386 4 280 45 00
Oskrba z gorivom	Avgas 100LL octane (F3 gasoline) v času prisotnosti letališkega osebja, sicer po predhodnem dogovoru.
Sprejem in odprava	NiL

Storitve za potnike	
Hoteli	Lesce (1 km), Radovljica (3 km), Bled (5 km)
Restavracije	Restavracija na letališču
Prevoz	Avtobusna in železniška postaja Lesce (1 km)
Zdravstvene storitve	Zdravstveni dom Radovljica (3 km) in Bled (5 km)
Banka in pošta	Lesce (1 km)
Bankomati	Begunje (Begunje na Gorenjskem 1) Lesce (Hraška cesta 17, 21, 51)
Turistične informacije	Turistično informacijski center Radovljica, info@radolca.si / 04 531 51 12
Opombe	Možnost plačevanja z gotovino, Euro/Mastercard, Visa, plačilne kartice.

Službe reševanja in gasilske službe	
Gasilska službe	Gasilsk ~~a~~ oprema je skladna s požarnim redom za objekte upravljalca letališča Letališče ima pogodbo z lokalnimi gasilskimi društvi (PGD Radovljica, PGD Lesce, PGD Hlebce)
Oprema za reševanje	Prva pomoč v letališki pisarni in hangarju
Možnost odstranjevanja onеспособljenega zrakoplova	po potrebi v dogovoru z ustrezno organizacijo

Možnost sezonskega čiščenja	
Vrsta naprav za čiščenje	NiL
Prioriteta čiščenja in košenja	Prednostno se čistijo in kosijo asfaltna območja za premikanje zrakoplovov ter travnata VPS. Po potrebi se čistijo tudi ostale manevrske površine in parkirni prostori ter druge letališke površine.
Prioriteta pluženja	

	Prednostno se plužijo asfaltna VPS, TWY A1, TWY A med TWY A1 in TWY C, TWY C in TWY B. Travnate površine se ne plužijo.
--	---

Podatki o ploščadi, TWY in mestih za preverjanje lokacije	
Letališka ploščad in nosilnost	5700 kg MTOW
Širina, vrsta površine in nosilnost TWY	TWY A, A1, A2, B in C - širina 10,5m, asfalt, nosilnost 5700 kg. TWY D - steza za zračno taksiranje (airtaxi) za helikopterje, označena z rdeče-rumenimi plastičnimi stebrički oddaljena 29m od TWY C. Vse TWY se lahko uporablja istočasno

Oznake na manevrskih površinah	
Uporaba ID znakov na mestih za parkiranje zrakoplovov, linije za vodenje zrakoplovov po TWY	Rumene linije za vodenje zrakoplovov po TWY Rdeče-rumeni stebrički za TWY D
Oznake stez, TWY in osvetlitev	RWY 14 in RWY 32, TWY A, A1, A2, B, C in D
Oznake mest za čakanje	TWY A1 za RWY 14, TWY A2 za RWY 32
Vetrna vreča	Rdeče-bela premer 1m in dolžina 6 m obdana z belim krogom premera 15m širina linije kroga 1m Pozicija: N46°21'31,8" E014°10'26,2"
Območje signalov	Jugozahodno od kroga, ki označuje vetrno vrečo, to je med krogom, ki označuje vetrno vrečo in TWY A (priloga 2a)

Letališke ovire	Luči javne razsvetljave 320 m JV od praga steze 32, drevesa in električni daljnovodi 1000 m JV od praga steze 32. Luči javne razsvetljave in drevesa 320 m pred pragom steze 14.
-----------------	---

Vzletno pristajalna steza

ASFATNO vzletna pristajalna steza					
Oznake steze	Smer	Dimenzije (m)	Koordinate	Nadm.višina praga steze (m)	Nosilnost (kg)
14	144°	1130 x 23	46°21'37.49"N 14°10'12.42"E Prestavljen prag 175m 46°21'32.93"N 14°10'17.24"E	505,19 505,11(prest prag)	5700
32	324°	1130 x 23	46°21'07.96"N 14°10'43.64"E	502,15	5700

Steza	Podaljšek zaustavljanja (m) (stopway)	Čistina (m) (clearway)	Strip (m)	Območje brez ovir
14	NiL	NiL	1250 x 80	NiL
32	NiL	NiL	1250 x 80	NiL

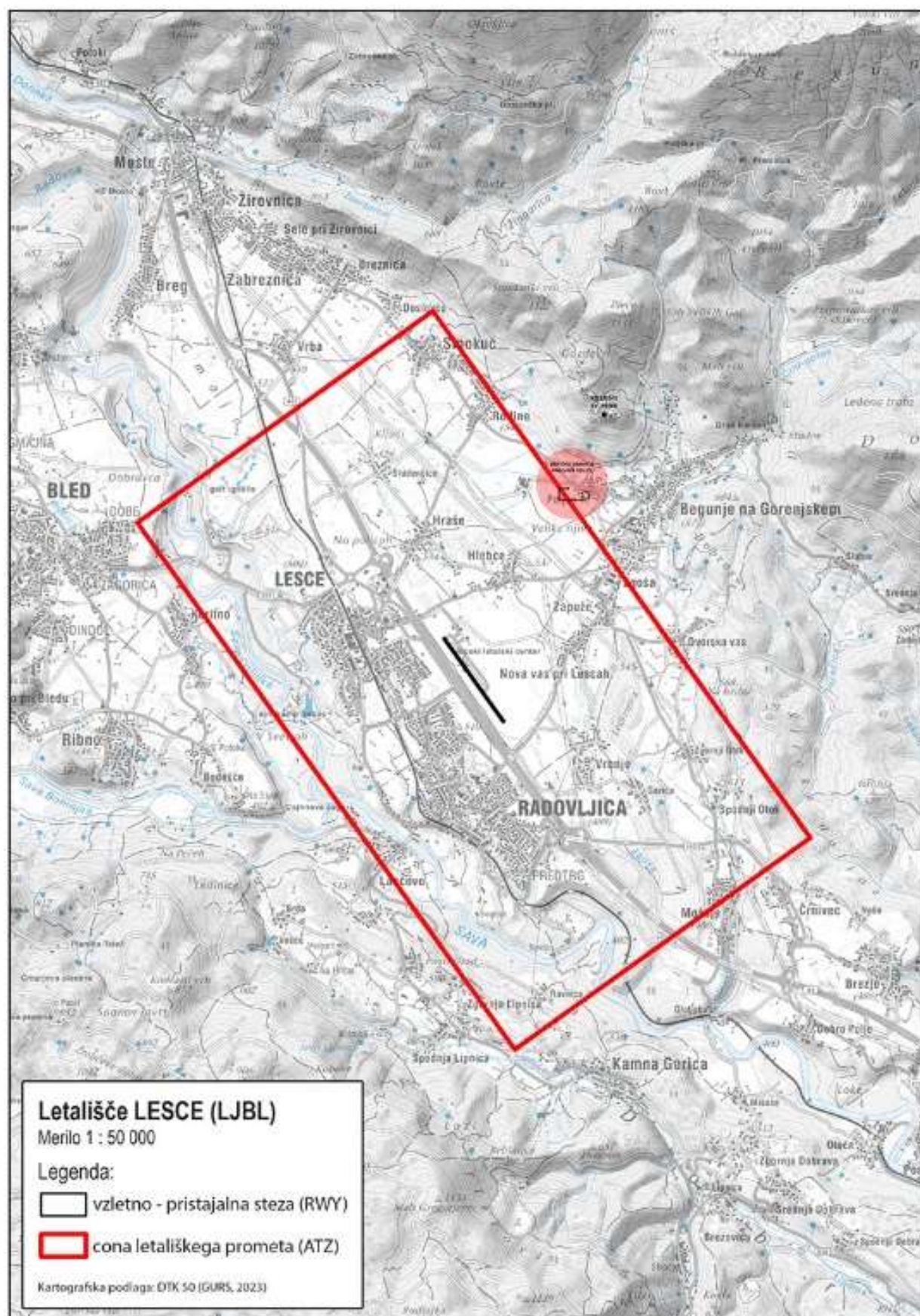
Steza	TORA (m)	TODA (m)	ASDA (m)	LDA (m)	Opombe
14	1130	1130	1130	955	Prestavljen prag 175m
32	1130	1130	1130	1130	

TRAVNATA vzletno pristajalna steza					
Oznake steze	Smer	Dimenzije (m)	Koordinate	Nadmorska višina praga steze (m)	Strip (m)
14	144°	600 x 30	46°21'35.87"N 14°10'16.30"E	505,60	720 x 100
32	324°	600 x 30	46°21'19.62"N 14°10'33.49"E	503,50	720 x 100

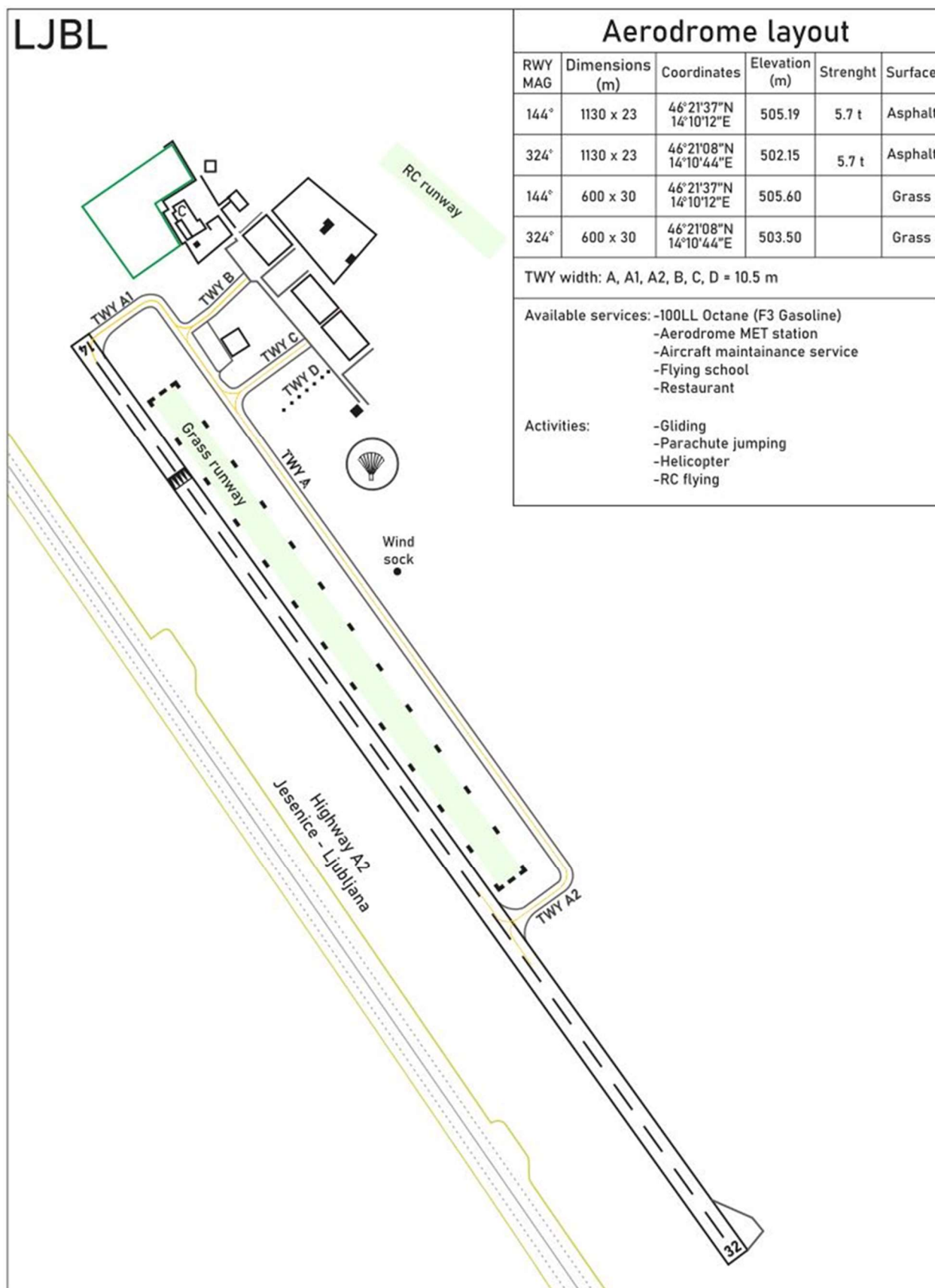
Steza	TORA (m)	TODA (m)	ASDA (m)	LDA (m)
14	600	600	600	600
32	600	600	600	600

Zračni prostor letališča Lesce ATZ

Letališka zona ATZ (Aerodrom traffic zone)	2 km S in 2km J od VPS	
	3 km V in 3km Z od VZP	
Vertikalne meje ATZ zone letališča	3600ft MSL	
Horizontalne meje ATZ zone letališča	14° 10' 51" E 14° 07' 34" E 14° 10' 05" E 14° 13' 22" E	46° 19' 11" N 46° 22' 18" N 46° 23' 34" N 46° 20' 28" N
Razvrstitev zračnega prostora okoli letališča	G,C,D	
Pozivni znak	Letališče Lesce	
Opombe	Na letališču Lesce se pogosto izvaja promet povezan z: Padalskimi skoki, Letenjem z jadralnimi letali, Letenje z motornimi letali, Letenje s helikopterji in Letenje z brezpilotnimi zrakoplovi.	

2. SKICA LETALIŠČA

3. Uporaba radijske postaje na kanalu 122,505

Uporablja se dvosmerna komunikacija, če ni odziva na strani koordinatorja se javlja slepo. Ob vstopu v letališko zono ATZ se pilot javi koordinatorju prometa 3 min pred vstopno točko:

- Klicni znak letališča: »letališče Lesce«
- klicni znak zrakoplova
- tip zrakoplova
- položaj
- višino
- namen

Navodila po radijski zvezi služijo le kot pomožna informacija. Letenje in razdvajanje zrakoplovov se vrši v skladu s pravili 923/2012 vizualnega letenja.

Tudi če na letališču ni aktivnosti letenja, se tako v priletu kot odletu izvaja slepo oddajanje svoje pozicije in namenov na frekvenci letališča Lesce (blind transmission)

4. Standardni šolski krog in postopki na območju aerodroma

4.1 Pristajalni/odletni manever

Piloti motornih zrakoplovov naj v fazi prileta z vzhodne strani oziroma odleta v smeri proti vzhodu zrakoplov usmerijo tako, da se izognejo preletu objektov in naselij.

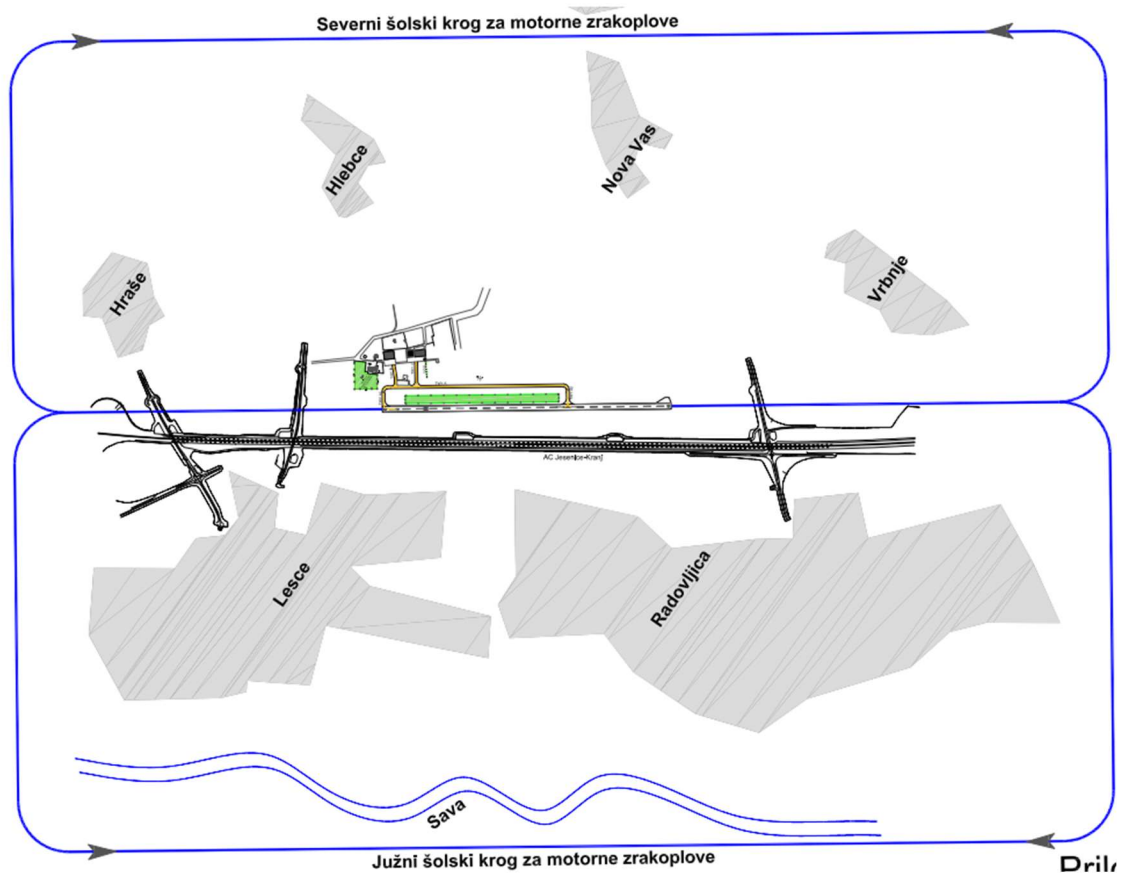
Prileti z vzhodne smeri (32) oz. vzleti proti vzhodu (14) naj sledijo trasi avtoceste po severni strani in naj ne zavijajo levo ali desno dokler ne preletijo bencinske črpalke na avtocesti.

Prileti z zahodne smeri (14) oz. vzleti proti zahodu (32) naj se izvajajo v smeri, ki sovpada s podaljšano osjo steze.

Sočasne operacije na obeh stezah niso dovoljene.

Šolski krog za motorna letala

Odvisno od obsega drugih letalskih aktivnosti in vremenskih pogojev je v uporabi **SEVERNI** ali **JUŽNI** šolski krog, za stezi 14 ali 32. Višina leta v šolskem krogu je 1000ft (300 m) AGL. V šolskem krogu je obvezno javljanje "pozicije z vetrom". Piloti naj šolski krog letijo na način, kjer bo obremenitev naseljenih območij s hrupom čim manjša.

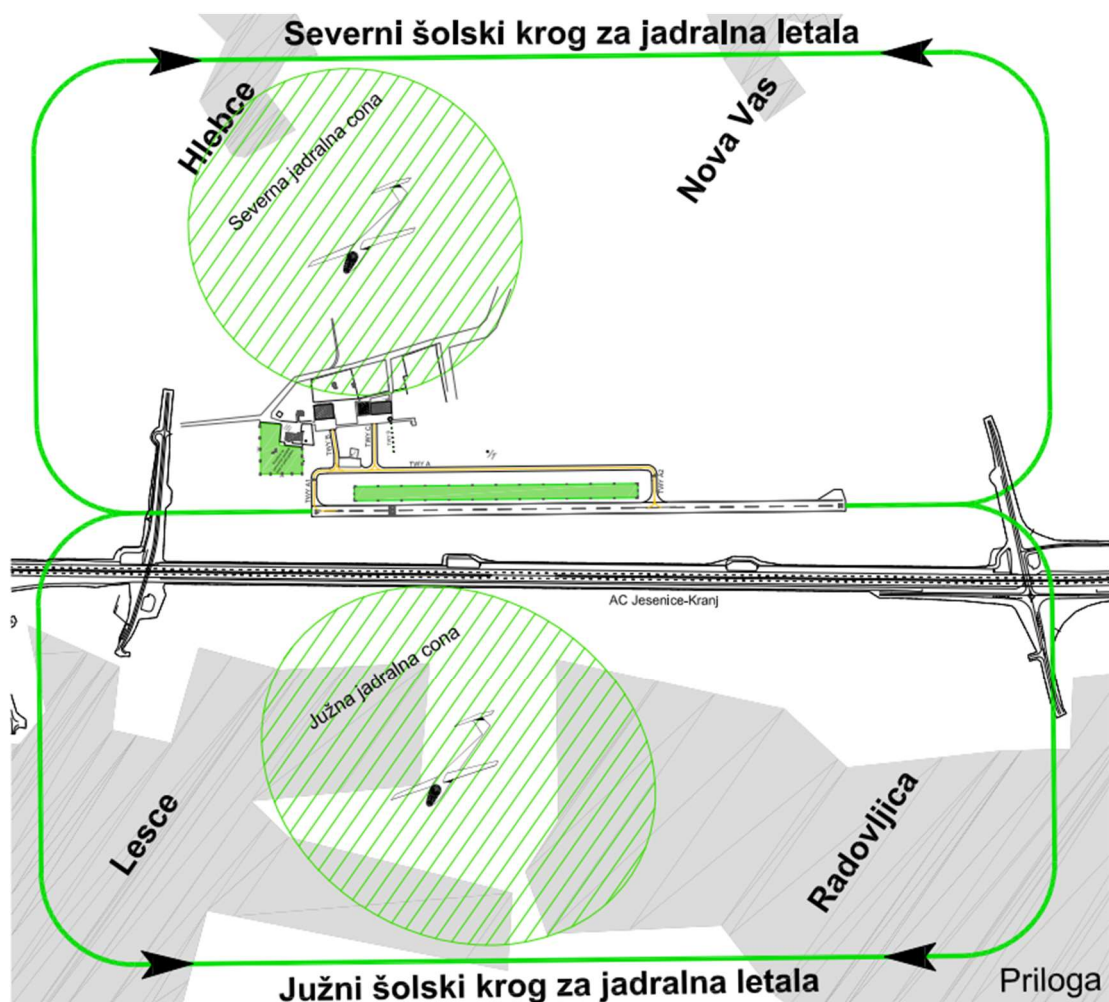
Šolski krog za jadralna letala

Jadralna letala v šolski krog vstopajo iz:

- **SEVERNE** jadralne cone med hangarjem letališča in Hlebcami
- **JUŽNE** jadralne cone med Lescami in Radovljico,

V primeru več jadralnih letal se le-ta razvrščajo v skladu s pravili. Prilet v cono je na višini najmanj 400 m AGL. Minimalna višina odleta v šolski krog je 200 m AGL.

Jadralna letala pristajajo na travnato ali asfaltno VPS. Pod severno jadralno cono se nahaja modelarska steza in modelarska cona letenja.

Šolski krog za helikopterje

Uporablja se **severni** šolski krog v izogib letenju nad strnjenimi naselji Lesce, Radovljica. Točka ustavljanja za helikopterje je na VPS v višini vozne steze (TWY) D. Višina šolskega kroga za helikopterje znaša 500ft (150m) AGL.

4.2 Vstopne točk za ATZ LJBL

Ime točke	Oznaka	Koordinate	Smer	Razdalja od letališča
Tržič	BLBE	46°21'15"N 014°17'35"E	V 90°	9,1 km
Točka javljanja je Tržič. V običajni situaciji pilot iz te točke lahko pričakuje vključevanje v severni šolski krog za VPS 14, ali vključevanje v dolgi finale ali tretji zavoj za VPS 32.				

Ime točke	Oznaka	Koordinate	Smer	Razdalja od letališča
Kropa	BLBS	46°18'18"N 014°12'25"E	JV 160°	6,4 km
Točka javljanja je križišče pri osnovni šoli Kropa. V običajni situaciji lahko pilot iz te točke pričakuje vključevanje v južni šolski krog za VPS 14, ali vključevanje v dolgi finale za VPS 32. Priporočena višina na tej točki je 300 m AGL, nad to višino se nahaja kontrolirani zračni prostor TMA Ljubljana 1.				

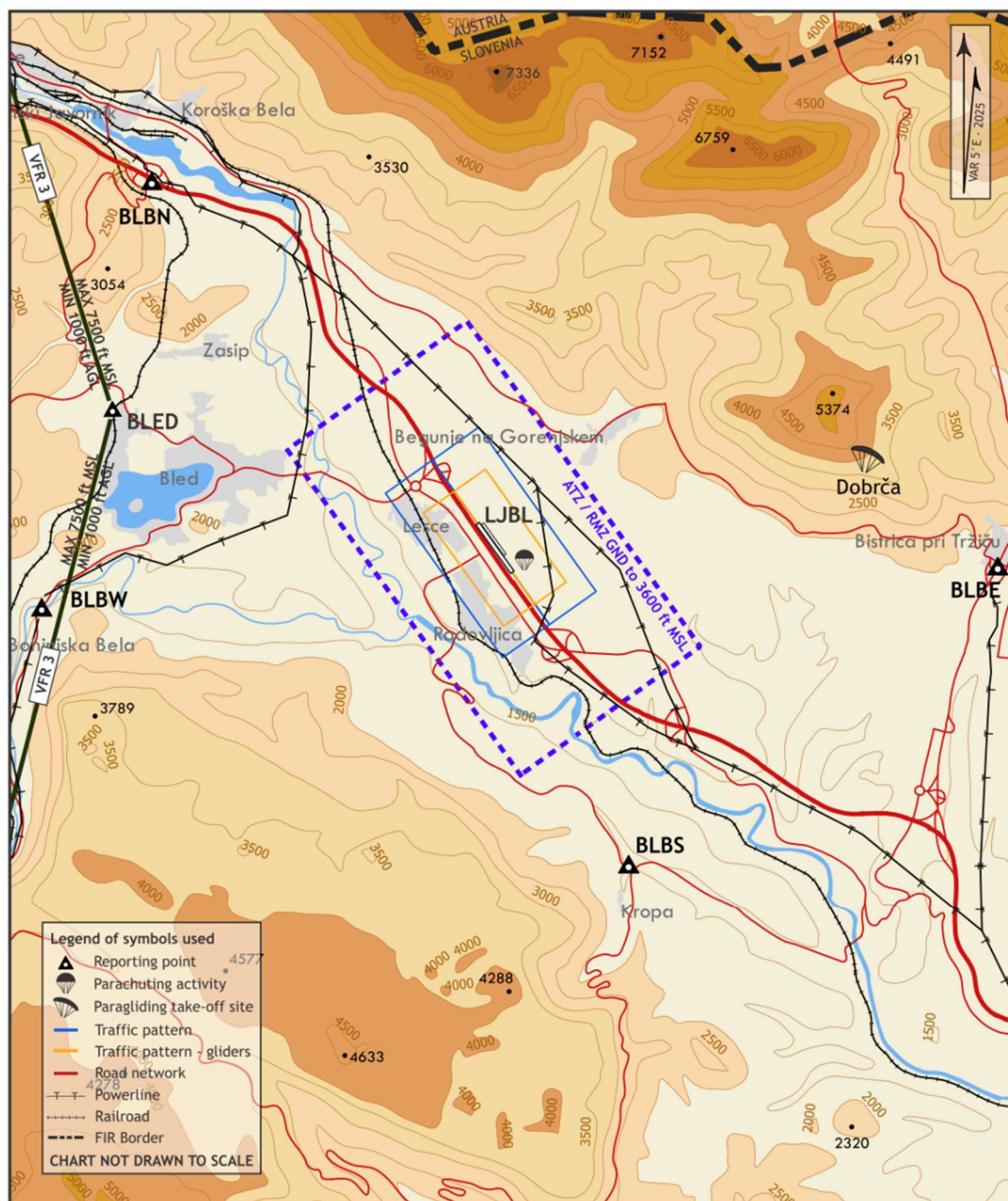
Ime točke		Oznaka	Koordinate	Smer	Razdalja od letališča
W1		LJW1	46°18'46"N 014°14'49"E	JV 150°	7,7 km
(smer CTR Ljubljana): Točka javljanja je 2 minuti pred točko W1. V običajni situaciji pilot iz te točke lahko pričakuje vključevanje v severni šolski krog za VPS 14, ali vključevanje v dolgi finale za VPS 32.					

Ime točke	Oznaka	Koordinate	Smer	Razdalja od letališča
Bohinjska Bela	BLBW	46°20'45"N 014°04'06"E	Z 260°	8,3 km

Točka vstopa in javljanja je most čez Savo Bohinjko pri Bohinjski Beli. V običajni situaciji pilot iz te točke lahko pričakuje vključevanje v dolgi finale za VPS 14, ali vključevanje v južni šolski krogi za VPS 32.

Ime točke	Oznaka	Koordinate	Smer	Razdalja od letališča
Jesenice	BLBN	46°24'56"N 014°05'35"E	SV 310°	9 km

Točka javljanja je avtocestni odcep Lipce pri Jesenicah. V običajni situaciji pilot iz te točke lahko pričakuje vključevanje v dolgi finale za VPS 14, ali vključevanje v južni šolski krog za VPS 32.

4.3 Višine v šolskem krogu

Motorna letala	1000 ft (300 m) AGL
Jadralna letala	650 ft – 1300ft (200-400m) AGL
Helikopterji	500 ft (150 m) AGL

4.4 Nevarnosti v šolskem krogu

- **Močan severni veter:** Posebno pozornost gre nameniti priletu v primeru močnega severnega vetra (močna turbulenca na področju letališča še posebej severno od VPS). V takih primerih se zaradi močnih vertikalnih gibanj zračne mase priporoča južni šolski krog.
- **Velika gostota prometa:** V primeru povečane gostote prometa je potrebno še posebej pozorno spremljati ter se prilagajati drugemu prometu. V tem območju je možen promet jadralnih letal, jadralnih padalcev in jadralnih zmajarjev proti jadralni coni nad letališčem.
- **Aktivnosti v severnem šolskem krogu:** Severno od letališke steze vse do pobočij Karavank je običajno več drugih letalskih aktivnosti.
- **Modelarske aktivnosti:** Severno od letališke steze se nahaja modelarska steza in modelarska cona letenja. Potrebna pazljivost pri ozkih šolskih krogih in letenju v severni jadralni zoni.

4.5 Posebni manevri

- **Postopki za zmanjšanje obremenitev naseljenih območij s hrupom**
Letališče leži v neposredni bližini večjih naselij (Radovljica in Lesce), ter okoliških vasi. Pri izvajanju motornega letenja se je potrebno izogibati letenju nad Radovljico in Lescami ter ostalimi naselji. Vsi piloti motornih zrakoplovov naj letijo v režimih letenja, ki so najmanj hrupni za posamezen tip zrakoplova. To velja tudi za spuščanja in prillete na vzletno – pristajalno stezo.
- **Omejitev operacije pristaneke s podaljškom (touch-and-go)**
Za omejevanje obremenitve okolice s hrupom je za zunanje uporabnike omejeno izvajanje operacije pristaneke s podaljškom (touch-and-go) in nizki preleti steze. Tovrstna operacija je dovoljena le po predhodni najavi in soglasju upravljalca letališča.

4.6 Izredni postopki

Odpoved radijske postaje:

Slepo oddajanje – Pilot še naprej javlja po radijski zvezi, kot da ta deluje (slepo oddajanje).

Opazovanje in odločitev za pristanek: pilot preveri smer in jakost vetra, ovire na stezi, talno signalizacijo (SERA). Na podlagi pridobljenih informacij izbere ustrezno stezo za pristanek (14 ali 32). Izvede standardni šolski krog in pristanek na lastno odgovornost.

Po pristanku: Po pristanku varno zapusti stezo in nadaljuj s taksiranjem, do prostora za parkiranje

Postopek v primeru odpovedi delovanja vlečne kljuke

- **Vlečna vrv se ne odpne od jadralnega letala:** Ko je dosežena potrebna višina v coni za jadralna letala in če se vlečna vrv na jadralnem letalu ne odpne, pilot jadralnega letala po radijski zvezi obvesti pilota vlečnega letala o nastali situaciji. Nato pilota vlečnega in jadralnega letala koordinirata višino in pozicijo odpenjanja vrvi na vlečnem letalu. Pilot jadralnega letala napravi šolski krog tako, da bo imel v 4. zavoju najmanj 150 m višine AGL. Pilot se izogne oviram, kjer bi se vrv lahko zapletla. Za takšen primer se za pristanek priporoča VPS 32.
- **Vlečna vrv se ne odpne od vlečnega letala:** če se po preletu točke za odmetavanje vrvi le-ta ni odpela, koordinator prometa pilota opozori po radijski zvezi. Pilot mora zadržati vsaj 100 m višine nad letališčem ter se vključiti v skrajšani šolski krog za pristanek na VPS 32, in pristati.
- **Vlečna vrv se ne odpne od jadralnega in motornega letala:** Oba pilota naj se po radijski zvezi sporazumeta o postopku in nato z največjo pazljivostjo izvedeta šolski krog in pristane skupaj v aerozapregi.

Postopki v primeru odpovedi delovanja motorja

Pilot se mora pri odpovedi motorja ravnati po navodilih opisanih v priročniku posameznega tipa zrakoplova. Priporočljivo pa je naslednje:

- **Odpoved motorja med zaletom:** Pilot naj se ravna po postopkih predpisanih za posamezni tip zrakoplova. Če je steza še dovolj dolga ali v njenem podaljšku ni ovir, naj obdrži smer, v nasprotnem primeru naj se poskuša izogniti oviri.
- **Odpoved motorja do višine 100 m:** Pilot naj se ravna po postopkih predpisanih za posamezni tip zrakoplova. V primeru vzleta v smeri:

VPS 14, so uporabni tereni za pristanek med Radovljico in Vrbnjami, vendar je potrebna posebna pazljivost zaradi električnih daljnovodov visoke napetosti.

VPS 32, je v podaljšku steze več primerno dolgih in čistih terenov za pristanek. Opozorilo: Pri popolni odpovedi motorja do višine 100 m po vzletu, pilot ne sme napraviti zavoja za povratek na letališče.

- **Odpoved motorja nad višino 100 m:** Pilot naj se ravna po postopkih predpisanih za posamezni tip zrakoplova. Na višinah, večjih od 100 m, naj pilot uporabi terene levo ali desno od smeri leta ali pa se, odvisno od položaja, glede na VPS in tipa zrakoplova, vrne na aerodrom in pristane v nasprotni smeri vzleta.

Prekinitev letenja

Prekinitev letenja med obratovalnim časom se uveljavi, če koordinator prometa oz. upravljalec letališča ugotovi, da so nastali taki pogoji, da letališče ni primerno za obratovanje delno (samo

ena od VPS ali TWY) ali v celoti za vse dejavnosti. V tem primeru obvešča udeležence po radijski postaji in namesti oz. organizira postavitev primernih oznak (rdeče polje z rumenim križem ali rdeče polje z rumeno diagonalo)

Obveščanje v izrednih primerih

Upravljalca letališča ali koordinatorskega letenja takoj zavaruje mesto izrednega dogodka in ukrepa za takojšnje reševanje ljudi in premoženja. Glede na značaj izrednega primera, obvesti navedene službe po naslednjem vrstnem redu

- center za obveščanje (**112**) / Kaj se je zgodilo? Kje se je zgodilo? Število udeležencev...
- upravljalca letališča (051 222 223)
- Napisati poročilo (CMM) o izrednem dogodku

V primeru da ni prisotnega upravljalca letališča ali koordinatorskega letenja to stori pogodbeni uporabnik, ki opravlja svojo dejavnost.

5. Letalske aktivnosti in promet

5.1 Koordinacija prometa v ATZ (naloge in pooblastila koordinatorskega)

Koordinator prometa, je oseba določena s strani upravljalca letališča ali aerokluba ALC z namenom koordinacije prometa v ATZ.

Koordinator podaja **izključno samo informacije o znanem prometu, vetru in razmerah na stezi** (ne izdaja dovoljenj za pristanek ali vzlet, to je v pristojnosti udeleženi pilotov).

Ko aeroklub ALC Lesce ne izvaja aktivnosti in koordinator prometa ni prisoten, stalni uporabniki letališča opravljajo svoje dejavnosti v skladu z navodili za letenje in svojimi operativnimi priročniki. Vsi uporabniki letališča so dolžni med svojimi aktivnostmi imeti vključeno radijsko postajo.

5.2 Operacije zrakoplovov splošnega letalstva

Cona Vrba

Center cone je nad nadvozom železniške proge in stare ceste Jesenice - Kranj pri vasi Vrba. Delovna višina v coni je 1500 – 7500 ft AGL. Premer cone znaša 3 km. Odlet v cono Vrba se vrši po severnem šolskem krogu, po tretjem zavoju proti centru cone. Povratak iz cone Vrba se vrši po navodilih koordinatorja letenja. (Običajno se vključuje v tretji zavoj severnega šolskega kroga za VPS 14).

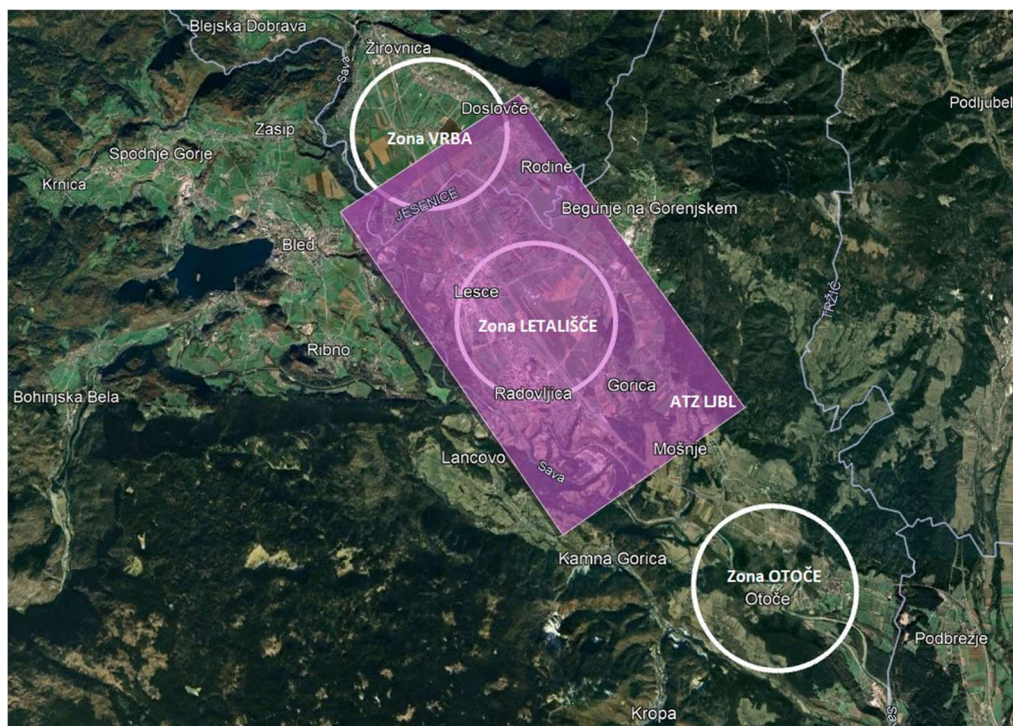
Cona Otoče

Center cone je nad tovarno Iskra v Otočah. Tovarna leži na zavoju reke Save tako, da je točka dobro vidna. Delovna višina v zoni je 1000 ft AGL. Premer cone je 3 km. Odlet v cono Otoče se vrši z vzpenjanjem na delovno višino po šolskem krogu. Iz pozicije nad točko T letalo zavzame smer 140 proti centru cone Otoče. Povratak iz cone Otoče se vrši po navodilih koordinatorja letenja. (Običajno se vključuje v drugi zavoj severnega šolskega kroga za VPS 14).

- Letenje v tej coni se lahko izvaja le ob izpolnjenem načrtu poleta in predhodni koordinaciji s kontrolo zračnega prometa (APP/TWR/FIS). **Cona se nahaja v kontroliranem zračnem prostoru TMA Ljubljana 1.**

Cona nad letališčem

Cona je omejena z avtocesto cesto Jesenice – Kranj med podvozoma za Begunje in odcepom za Radovljico ter Hlebcami, Zapužami in Novo vasjo. Cona se uporablja za preizkusne lete in šolanje izrednih postopkov (odpoved motorjev...). Ker se cona prekriva tudi z drugimi (jadralna, padalska, modelarska, helikopterska), je za delo v coni nad letališčem obvezna ustrezna koordinacija. Odlet v cono nad letališčem se vrši po severnem šolskem krogu z vzpenjanjem na delovno višino. Povratak iz cone se običajno izvaja z vključevanjem v severni šolski krog.

Cona čakanja za motorne zrakoplove

- **ki letijo z VZHODA**, se nahaja severno od vasi Brezje. Minimalna višina je 1000 ft AGL. Iz cone je možno vključevanje v severni šolski kroga za VPS 14 oziroma vključevanje v finale za VPS 32. V razdalji 1,5 km jugovzhodno od te cone se nahaja kontrolirani zračni prostor TMA Ljubljana1.
- **ki letijo z ZAHODA**, se nahaja v podaljšku osi VPS 6 kilometrov pred pragom VPS 14 (nad elektrarno pri Mostah). Minimalna višina je 1000 ft AGL. Iz cone se vključuje v final za VPS 14.

Cona za preizkušanje zrakoplovov

Za preizkus letal se uporabljata opisani coni Vrba in Otoče.

Akrobatsko letenje

Akrobatsko letenje z motornimi letali v coni letališča Lesce se izvaja nad VPS s prepovedjo letenja nad naseljenimi območji. Aktivnosti motornega akrobatskega letenja morajo biti koordinirane oziroma odobrene s strani upravljavca letališča. Med uradnimi prireditvami (mitingi) se motorno akrobatsko letenje izvaja v skladu s programom prireditve.

Akrobatsko letenje z jadralnimi letali se lahko izvaja:

- nad VPS
- v območju južno od steze med Radovljico (južno od železniške proge) in reko Savo
- nad makadamsko cesto med Hrašami in Vrbo

Vsako akrobatsko letalo, ki izvaja akrobacije, mora javiti začetek in konec dela. Minimalna višina izvajanja akrobacij je 450 m AGL

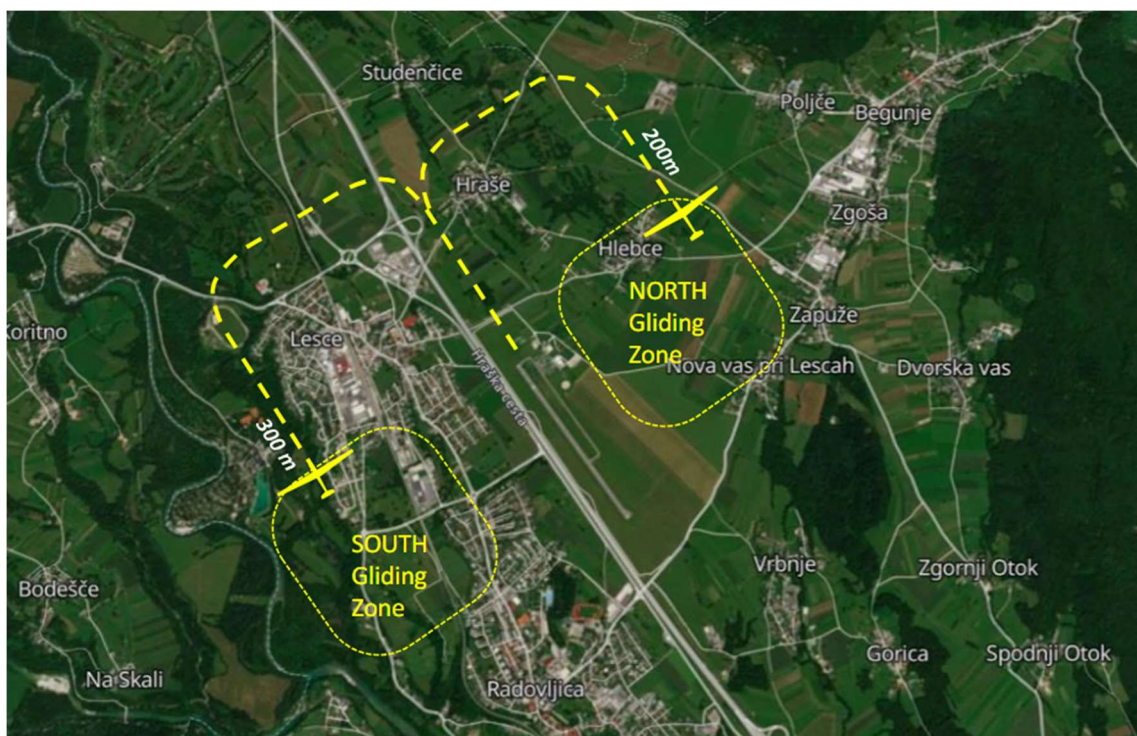
5.3 Operacije jadralnih letal

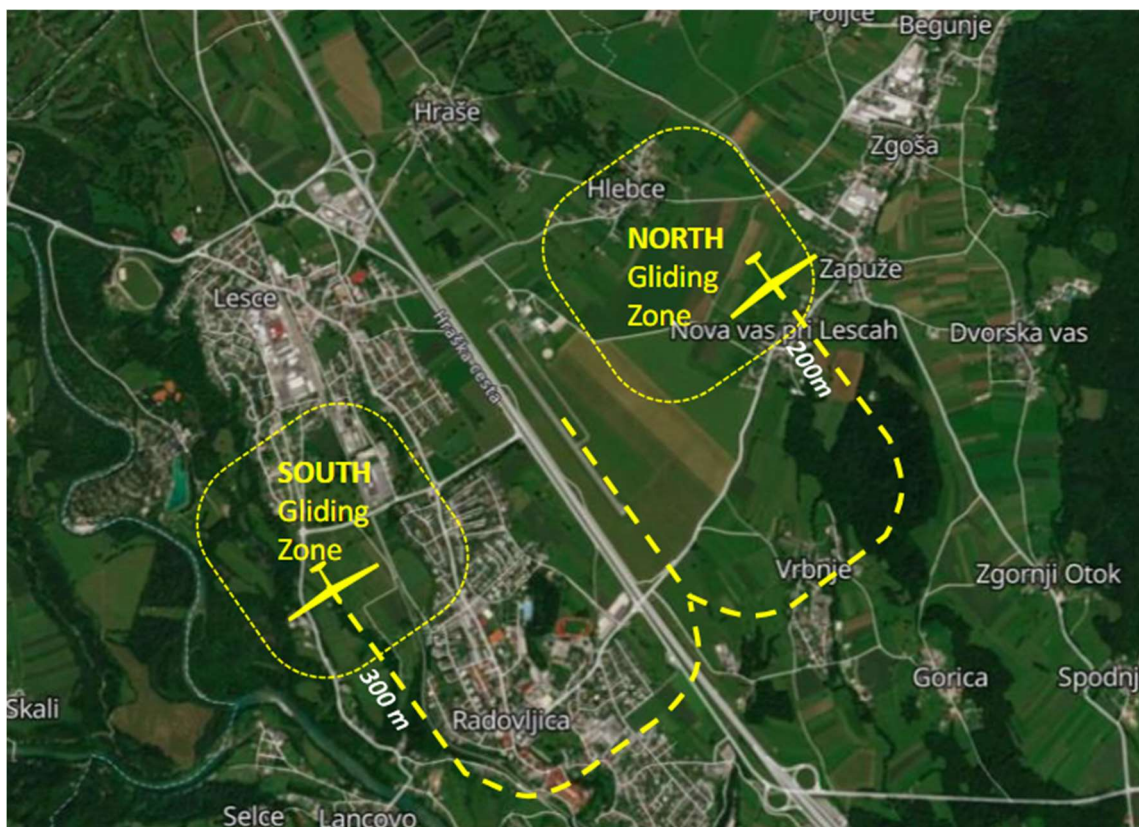
Coni za jadralna letala

Coni sta prostor za šolanje jadralnih pilotov in pripravo na vključitev v šolski krog 14 oz. 32. Prilet v coni z letališkega jadrnanja je na višini min. 400 m AGL. Minimalna višina odleta v šolski krog je 200 m AGL. V primeru padalskih aktivnosti se uporablja južna cona, ki se premakne zahodno nad vas Hraše.

Severna cona: se nahaja severno od hangarja v območju: hangar - Hlebce - Nova vas. V primeru padalskih aktivnosti se za prilete in pristanke jadralnih letal uporablja južna oziroma proti zahodu premaknjena severna cona. Uporaba severnega šolskega kroga za VPS 32 iz pozicije zahodno od Hraš je dovoljena le v primeru, da se razširi na sled motornega šolskega kroga z ciljem zadostnega odmika od cone padalskih aktivnosti nad padalskim krogom.

Južna cona: se nahaja v območju med Radovljico in Lescami in cesto Jesenice - Kranj. Center južne cone je nad krožiščem med Lescami in Radovljico. Pri izvajanju pristajalnega naleta iz južne cone naj se piloti izogibajo nizkemu letenju nad Lescami in Radovljico.

Odmetavanje vlečne vrvi in pristanek vlečnega letala

Določitev in označitev mesta odmetavanja vlečne vrvi

Mesto odmetavanja vrvi se nahaja severovzhodno od VPS, v podaljšku TWY A v smeri 14, v oddaljenosti najmanj 50 m od priključka TWY A in VPS, v smeri 14. Mesto odmetavanja se označi s talno oznako, ki je dovolj velika in razločno vidna iz zraka.

Prilet na pozicijo odmetavanja in odmetavanje vlečne vrvi

Prilet se praviloma izvaja v smeri 32, vzporedno z VPS, pri čemer pilot upošteva vsa pravila letenja, upošteva tudi višino spodnje točke vlečne vrvi predvsem pri horizontalnem in vertikalnem odmiku od naseljenih krajev, skupin ljudi in ovir. Prilet se izvede tako, da je minimalna višina letala nad točko odmetavanja v trenutku odmetavanja 150 ft AGL, oziroma zadostna višina, ki pilotu v primeru odpovedi motorja v trenutku odmetavanja zagotavlja varen zasilni pristanek na stezi ali primernem bližnjem terenu. Hitrost v končnem priletu in trenutku odmetavanja mora biti takšna, da omogoči izvedbo takojšnjega zavoja in morebitnega vzpenjanja na potrebno višino po odmetavanju vlečne vrvi, v skladu z zmogljivostmi vlečnega letala.

Vključitev v šolski krog in pristanek

Po odmetavanju vlečne vrvi pilot usmeri letalo pravokotno od VPS, približno v smeri 050°. Pilot se v tej smeri vključi v šolski krog. Smer pristanka se določi glede na trenutno vremensko situacijo (veter)

oz. v skladu z navodili koordinatorja letenja. Pri odletu v šolski krog mora pilot upoštevati vsa pravila letenja.

5.4 Operacije helikopterjev

Na letališču ni helikopterskega vzletišča, zato helikopterji pristajajo na VPS in zapustijo VPS z zračnim taksiranjem (air-taxi) preko TWY D do hangarja Flycom Aviation ali parkirajo ob padalskem krogu, v času ko ne potekajo padalske aktivnosti. Oziroma se ravna po navodilih koordinatorja letenja.

Cona nizkega letenja s helikopterji:

Cona nizkega letenja s helikopterji ni definirana, po dogovoru pa se lahko izvaja nad padalskim krogom, v času, ko ne potekajo padalske aktivnosti.

5.5 Operacije balonov in zračnih ladij

Baloni in zračne ladje lahko vzletajo in pristajajo na letališču, po predhodnem dogovoru z upravljalcem letališča in koordinatorjem prometa.

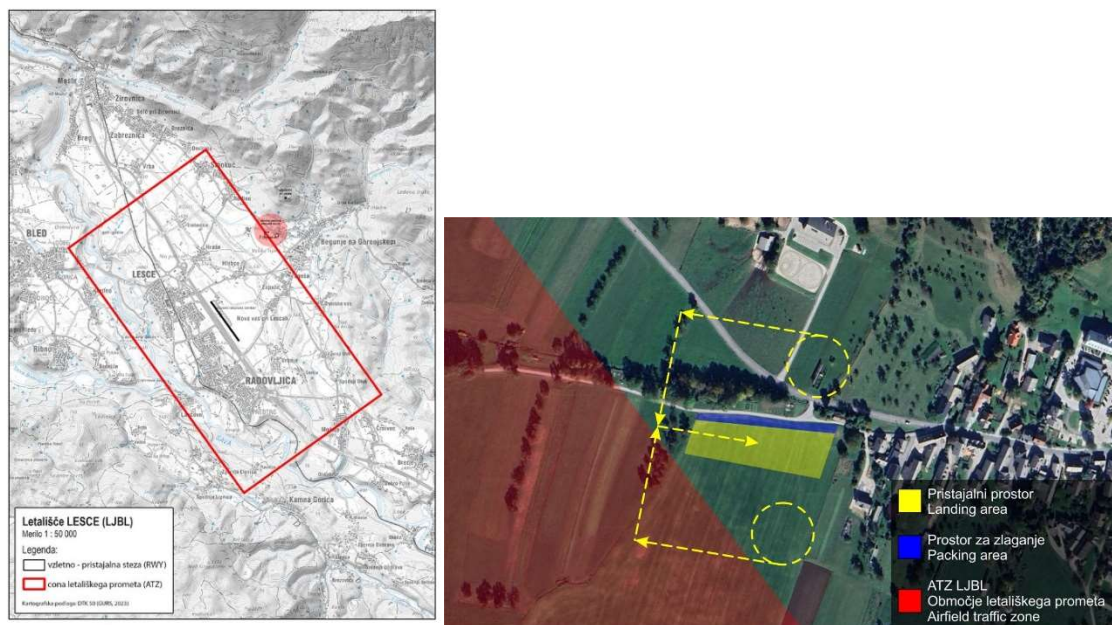
5.6 Operacije ultralahkih letalnih naprav

Za ULN veljajo enaka pravila kot za splošno letalstvo. Glej točko 5.2

5.7 Aktivnosti jadralnih padalcev

Jadralni padalci smejo pristajati na letališču samo ob predhodni najavi upravljalcu letališča ali koordinatorju prometa in ob upoštevanju varnostnih pravil. Radijska zveza je skladno s pravili za letenje v ATZ, obvezna oprema (CH122,505).

Severno od letališča pri vasi Poljče, tik ob ATZ se nahaja pristajalna točka za jadralne padalce. Potrebna posebna previdnost.

5.8 Aktivnosti padalcev

Cona za padalske skoke

Za izvajanje padalskih skokov mora biti obvezno prisoten koordinator padalskega starta, ki je v času padalskih aktivnosti v neprestanem kontaktu s koordinatorjem prometa.

V kolikor se odvija zgolj padalska dejavnost je koordinator padalskega starta tudi koordinator prometa. Padalska cona se nahaja nad padalskim krogom in leži severno od VPS. Letalo s padalci se vzpenja nad širšim območjem cone letališča. Pilot padalskega letala mora zaradi zagotavljanja varnosti padalcev, odskok koordinirati s koordinatorjem prometa. To stori na način, da vsaj minuto pred odskokom najavi odskok padalcev na kanalu letališča Lesce. V primeru drugega prometa se na osnovi koordinacije izvede odskok padalcev.

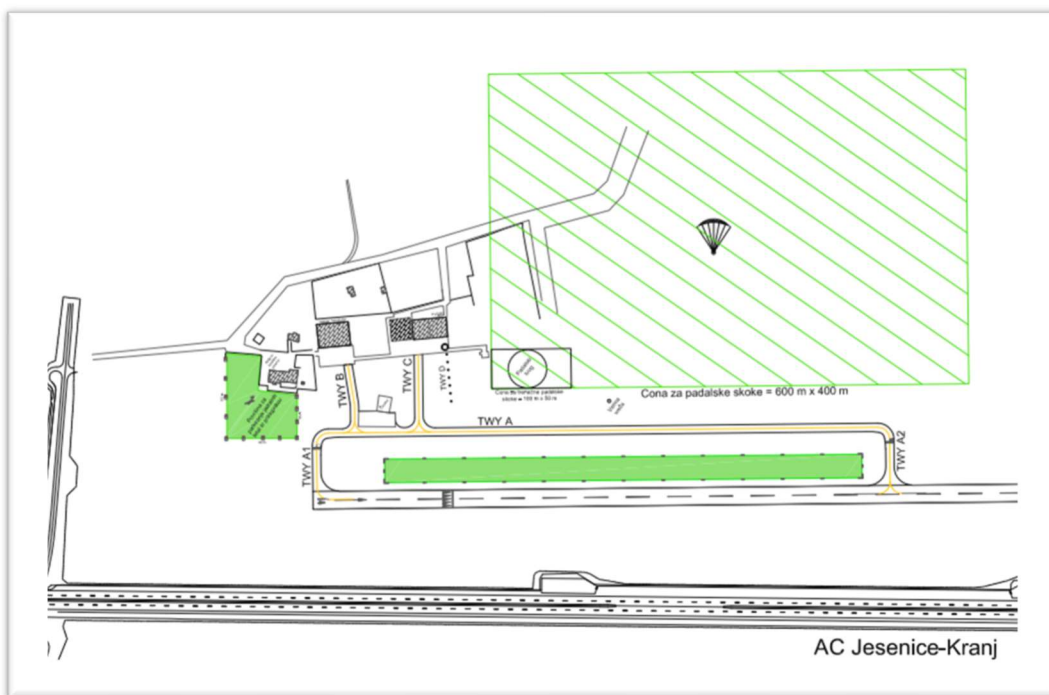
Odskok padalcev je prepovedan v primeru, če se v coni doskoka oz. neposredni bližini nahaja helikopter z delujočim rotorjem. V času padalskih aktivnosti je za vse ostale zrakoplove prepovedano letenje v coni padalskih skokov. Obratno je prepovedan zagon helikopterja ko so v zraku padalci.

V namen treningov posebnih pogojev skakanja, lahko koordinator padalskih skokov v dogovoru z upraviteljem letališča določi druge površine doskoka na letališču.

V primeru izvajanja tandemskih padalskih skokov in tekmovanj je obvezna najava aktivnosti z NOTAM sporočilom. Za izdajo NOTAM sporočila je po koordinaciji z upraviteljem letališča zadolžen koordinator – izvajalec dogodka.

Teren na katerega se sme skakati je naslednjih dimenzij:

- za šolanje (600 m x 400 m),
- za trenajne padalske skoke (100 m x 50 m).

5.9 Aktivnosti usposabljanja

Glej predhodne točke.

5.10 Aktivnosti brezpilotnih zrakoplovov in letalskih modelov

Aktivnosti potekajo skladno z **Uredbo o izvajanju izvedbene uredbe Komisije (EU)** o pravilih in postopkih za upravljanje brezpilotnih zrakoplovov (Uradni list RS, št.39/2024 z dne 10.5.2024). Prepovedano je letenje brezpilotnih zrakoplovov v odprti in posebni kategoriji v oddaljenosti 2600m od osi steze. Prepoved ne velja za letenje v coni letenja z modeli in v primeru če operator brezpilotnega zrakoplova pridobi predhodno odobritev obratovalca letališča.

Cona za letenje letalskih modelov in ostalih brezpilotnih sistemov zrakoplovov je pravokotnik velikosti 300 x 500 m severovzhodno od modelarske steze. Z modeli je prepovedano leteti jugozahodno od modelarske steze.

Letenje modelov in ostalih brezpilotnih sistemov zrakoplovov je dovoljeno do višine 100 m nad terenom.

Modelarska steza je travnata površina oddaljena 130 m severovzhodno od hangarjev na letališču velikosti 150 x 25m

Letenje modelov s TWY A

Izjemoma je letenje večjih modelov in jet modelov po odobritvi upravljalca letališča in ob nadinaciji s koordinatorjem prometa na letališču dovoljeno tudi s TWY A₂ modeli pa letijo nad travnato VPS.

Izvajalci letenja

Letenje z modeli oziroma brezpilotnimi zrakoplovi lahko izvajajo samo člani aerokluba ALC, in njihovi gosti, ki morajo biti seznanjeni s tem dokumentom.

5.11 Vožnja letal po manevrskih površinah

Letala lahko vozijo samo po določenih površinah, navedenih v tem navodilu in po navodilih koordinatorja letenja. Piloti so dolžni hitrost vožnje po tleh prilagoditi na način da ne ogrožajo varnosti sebe in drugih uporabnikov in objektov na tleh.

Po vseh manevrskih površinah se lahko tudi potiska ali vleče jadralna letala. V primeru vleke z vozilom mora le to imeti vključene utripajoče smernike.

5.12 Gibanje vozil in ljudi po manevrskih površinah

Vožnja vozil in gibanje ljudi po manevrskih površinah letališča je strogo omejena in jo lahko dovoli le koordinator prometa oz. s strani upravljavca pooblaščen oseba.

Letališče je le deloma ograjeno; so pa na vseh dohodih na manevrske površine letališča nameščene opozorilne table z napisi o prepovedi prehoda. Na dohodu na ploščad pred hangarjem je nameščena zapornica. Ob intenzivnem letenju in prireditvah na letališču se določi redarje, ki skrbijo za varnost.

Obiskovalcem in nepooblaščenim osebam je dostop na manevrske površine letališča prepovedan oz. dovoljen le v spremstvu pooblaščen osebe.

5.13 Parkiranje zrakoplovov

Jadralna letala: Površina za sestavljanje in parkiranje jadralnih letal in parkiranje njihovih priklopnikov in vlečnih vozil se nahaja med upravno stavbo letališča in podaljškom TWY A. Prostor je označen z rdeče belimi zastavicami. Uporabniki se morajo pred uporabo teh površin zglasti v upravni stavbi letališča kjer jim določijo kje lahko parkirajo, priklopnik in jadralno letalo

Motorna letala: Parkirajo na travnati površini pred upravno stavbo in hangarjem. Plačilo pristajalne takse in parkirnine poravnajo v upravni stavbi letališča (označeno z C).

